

Ross Károly

Kolosnak mindent

(fabula)

A tanulóhetek

Kolos, zsebében a frissen megszerzett kommunikáció- és médiaszakos diplomával, szédelgett még egy kicsit a világban, mert nem egészen tudta, milyen álláshelyeket pályázhatna meg vele. Illetve tudta, de azokra képtelenség volt bekerülni. Éjjel-nappal böngészte a netet, nem túl nagy elhatározással, de mivel az otthoni pénzcsoport elzárták a szülei, össze kellett kapnia magát. Rájött, hogy a kommunikációhoz sem ért igazán – nem törte össze magát az egyetemen –, miért is ragaszkodna hozzá?

Igy került egy hitelekét kínáló céghez mint értékesítési és értékecselő asszisztens. A titulus nem hangzott rosszul, a fizetés sem volt rossz – a munkába meg majd beletanul. Mentorául egy vöröses hajú, rikító színű ingeket viselő negyvenes férfit jelöltek ki, név szerint Máriót, aki már évek óta dolgozott a cégnél, a kisujjában volt a szakma. Barátságos volt, közvetlen, s mivel már a második nap elárulta, hogy hamarosan dobantani fog, mert megkeresték máshonnan jobb fizetéssel, nem irigyelte tőle a tudást és mindazt a furfangot, ami az itteni boldoguláshoz elengedhetetlen.

60

– A legfontosabb a külső. Ne rólam végy példát, nekem a hajamhoz kell szabatom a ruházatomat. A szolid szürke és fehér vagy a fekete és fehér kombináció a legjobb felállítás, bizalmat és tiszteletet ébreszt. Jó lenne még egy szemüveg. Nem rossz a szemed? Lehetne benne akár ablaküveg is, de egy jól választott szemüveg csodákra képes: felnőttes és tapasztalt külsőt kölcsönöz, azonkívül nyugtatóan hat az emberekre. Ha férfi ügyféllel van dolgod, vegyél fel egy karikagyűrűhöz hasonlító valamit: megállapodottságot, állandóságot sugall. Ha nővel, vedd le. A hajad legyen úgy vágva, mint a harmincas évekbeli hollywoodi filmsztároké, de ne úgy, mint manapság az idióta futballistáké. Belebújós cipőt hordj, hogy ha úgy adódik, könnyen ki tudj lépni belőle – háziasszonyok különösen méltányolják a gesztust. Akatáskád legyen bőrből, csatos zárral, hogy két másodperc alatt nyitni és csukni tudd. És menj el egy fogfehéritesre: fiatal korod ellenére kibaszottul el vannak hanyagolva a fogaid.

Kolos igyekezett megfogadni a tanácsokat, annál is inkább, mert a szóbeszédből úgy értesült, hogy nagy pénz van a hitelkihelyezésben. Még akkor is, ha kezdetben csak asszisztens az ember. Minél hamarabb beletanul a szakmába, annál előbb nevezik ki tanácsadónak, és lehet a maga ura. És Márió tanácsai amúgy is jól jöttek, hiszen valahol csak meg kellett húznia a vonalat, ami elválasztja a topis diákéletet a felnőttvilágtól. Magától erre soha nem lett volna képes, mert sosem tudta volna meg, mikor jött el az ideje.

Az első ügyfeleket Márióval fogadta, vagy ment ki a lakhelyükre. Miközben Márió beszélt, magában elpróbálta, ő hogy csinálná. Míg a technikában magától értetődően Márió jobb volt – egyelőre –, addig, úgy értékelte, az ügyfél személyiségének feltérképezésében ő sem vallana szégyent. Vagyis egészen másfajta kommunikációt folytatott volna vele, amivel feleannyi idő sem kellett volna a meggyőzéséhez. Ez csak megérzés volt, de biztos volt benne, hogy működött volna. Alig várta, hogy az első ügyfelét megkapja. Meg akarta mutatni Máriónak, hogy azért ő is tanult valamit. De amikor megkapta, jól el is szúrta: nem jött létre az üzlet.

– Siettél, hadartál, egyáltalán nem voltál meggyőző. Ajtóstul rontottál a házba. Nem időre játsszák ezt, bazmeg! Pénzre! Azonkívül jegyezd meg: az emberek nem hülyék.

Kolos elismerte, hogy hibázott. És azt is, hogy alulértékelt ügyfelét. Szerecséntlen kinézetű, szociálisan lecsúszott ötvenesnek nézte, aki kettőig sem tud számolni. Tudott. Még tovább is. Máriónak át kellett vennie a helyét, de már késő volt. Ketten sem tudták meggyőzni.

Ezt követően telefonos ügyfélmegkereséseket kapott. Próbálta megfogadni Márió tanácsait: lassan, nem hadarva, ráérősen, de célratörően beszéljen. De ez sem ment könnyen. Rá kellett jönnie, hogy szinte nulla az emberismerete. Nem a technikákkal volt baj, hanem a problémakezeléssel: ha egy ügyfél belekezdett egy történetbe, nem bírta követni, nem tudott tanácsot adni neki. És érezte, nem azért, mert túl fiatal még és tapasztalatlan, hanem mert nincs semmi empatikus készsége. Nem képes belehelyezni magát más emberek helyzetébe, nem képes az ő szemükkel nézni a világot. Márpedig ez végtelenül fontos lenne ezen a pályán, ezt már az elején is észrevette. És ez öbelőle teljességgel hiányzott.

Átírányították az értékebeclő csoporthoz. Rajta kívül ketten dolgoztak itt, egy túlságosan is jószágos tekintetű, hatvanhoz közeli nő és egy alig valamivel fiatalabb, erősen kopaszodó, szigorú arcú férfi. Olyanok voltak, mint a rossz testvérek: állandóan marták egymást, de érződött köztük valami fajta dacszövetség is. Kolos az első percben látta, hogy nem lesz könnyű dolga, ha vért izzad, sem fogják befogadni.

Egyetlen ingatlanhoz szállt ki velük, egy bezúzott ablakú, rég használaton kívüli malomhoz, amit valami félhülye milliomos szándékozott megvenni, de azonkívül, hogy vitte utánuk a laptopot és mért néhányat, semmire sem használták. Hogy legalább másfél órát töltöttek papírok kitöltögetésével, miközben majd megfagyott a vizes falak között, már csak hab volt a tortán. Mikor visszaértek az irodába, rögvest beadta a felmondását. Ő olyan munkát nem végez, mondta, ahol a kisujját sem kell megmozdítania.

Úgy gondolta, nagyon bölcslet mondott, s ezzel felvértezve újból nekiesett az álláshirdetéseknél. Ajánlólevelet természetesen nem kapott, de meg volt győződve róla, hogy nem is kell neki. Van már tapasztalata, legközelebb majd máshogy csinálja. Nem olyan nehéz bekerülni egy céghez, csak érteni kell a módját.

Az első meló

Pár hét elteltével valóban behívták egy címre, egy használtautó-kereskedéshez, ami csak a helyszínen derült ki. A hirdetés és a nevük után inkább logisztikai cégnek gondolta volna őket, akik PR-ost keresnek, de itt autókat adtak-vettek, alkatrészeket forgalmaztak, kocsimosót üzemeltettek. Sokfelé elküldték, mire megtalálta az emberét, aki egy sivar irodában leültette, és kérdéseket tett fel neki. Kolos primitívnek találta a kérdéseket és a férfit is, unottan, néha nagyképpően válaszolgatott, de az egészből mégis az állt össze neki, hogy lenne itt mit keresnie. Csak megérzés volt, mert igazából még addig sem jutottak el, hogy mi lenne a dolga, mégis úgy döntött, hogy vállalja a munkát. Hogy nem ő kapja meg, valahogy fel sem merült benne. És egyáltalán az sem, hogy rajta kívül akadt még pályázó az üresedésre.

Az elején hagyták lődörögni a telepen, nyissa ki a szemét, nézzen jól körül, ismerkedjen, tanuljon. Kolos ezt unta. Látott már ócska, lerobbant kocsikat, autómosót, szervizt, mit kéne itt néznie? De nem bánta, mert jó fizetést ígértek, és Márió is azt mondta, hogy nem kell ajtóstul rontani a házba. Majd megmondják előbb-utóbb, mi lesz a dolga.

Meg is mondták. Egyik nap végén a tulaj, egy szikár, magas, fülpirszinget és arany karkötőt viselő negyvenes férfi, akivel most találkozott először, azzal köszönt el tőle, hogy este tízkor várja, mert egy fontos ügyfelük érkezik Németországból, annak kell segítenie. Hogy mit, nem részletezte, ő meg nem kérdezte. Május volt, hosszabbodtak a nappalok, s eszébe jutottak a diákévei, amikor ilyentájt a vizsgákra magolt. Akkor már inkább ezerszer egy-egy éjszakai meló, mint még egyszer a biflázás, gondolta. Ennek legalább van értelme, annak mi volt? Lám, semmit nem tud hasznosítani belőle.

Este tizenegy körül begördült a német egy Audi Q7-essel. Az Audi sem volt a legújabb modell, a német sem volt német – inkább töröknek vagy szerbnek nézte. Bevitték a kocsit a bontóba, leengedték a kaput, s két hasonló korú sráccal, akiket eddig még nem látott, nekiálltak szétcsavarozni. Nem tudta, csak sejtette, hogy megrendelésre dolgoznak: lopott kocsi, az értékes részeket lehántják róla és szépen elpasszolják. Az ő feladata az volt, hogy szortírozza és egy furgonba pakolja a leválasztott darabokat.

A két srác iszonyú tempóban dolgozott, alig bírta velük. Látszott, nem először csinálják. Beszélgetni sem maradt idejük, de a kettejük közti rövid szóváltásokból arra következtetett, hogy műszaki egyetemisták, és nem először vállalnak ilyen munkát. Ettől kissé megnyugodott, bár érdekesmód őt sem nagyon zavarta, hogy amit csinál, az tulajdonképpen bűncselekmény. Nem is tulajdonképpen, biztosan az.

Szánalmasan nézett ki a karosszériájától megfosztott váz, mint valami őshüllő, amiről lerágták a húst. Fél hatra készen voltak, a felső ablakon át látta, hogy világosodik odakint. A két srác alig élt a fáradtságtól, ő sem érezte a karjait. A főnök kifizette őket, neki egy tízest nyomott a zsebébe. – Ma nem kell bejőnnöd, aludd ki magad – mondta, majd beültette a BMW-jébe, és hazafuvarozta. Az úton nem szóltak egymáshoz egy szót sem.

Egyre több ilyen munkája akadt, sőt, tulajdonképpen csak ilyen munkája akadt. Amikor éjjel bontottak, napközben otthon maradhatott, amikor nem,

benézett pár órára, de tevőlegesen nem csinált semmit. Néha megbízták, hogy menjen el ide-oda egy autóért, vagy nézzen szét a neten, hátha talál valami jó fogást, de semmi más dolga nem volt. Fizetése nagy részét zsebből kapta, a főnök kedvelte, hasznos és értelmes embernek tartotta, s Kolosnak nem kellett több. Úgy érezte, megtalálta a szerencsáját.

A második

Egy nap a főnöke egy ismeretlen férfit tessékelt az irodába, és bemutatta neki Kolost.

– Ő az a fiatalember, akiről beszéltem – mondta, s Kolos vállán hagyta a kezét.

– Igen – mondta a férfi, s tetőtől talpig végigmérte Kolost. – Rendben, megfelel.

Hogy mi felel meg, Kolosnak fogalma sem volt, de aztán rájött, hogy ő. Hogy ő maga felel meg.

– Ez az úr beszáll az üzletünkbe. Nem is kevés pénzzel – mondta a főnök, miután a férfi elment. – Befolyásos ember, sok mindent el tud intézni. Úgy-hogy számítok rád, és remélem, ezúttal sem csalódom benned.

Kolos nem kérdezte, mit kell csinálnia. Mindegy volt. Majd amivel megbízzák. Meg volt győződve róla, hogy azon az oldalon áll, azokhoz az emberekhez tartozik, akik bátrak és mernek, és akik mellett jut valamire. És számára ez volt a legfontosabb.

Várt, de egyelőre nem keresték. Sem a főnöke, sem az ismeretlen. Csontozta tovább az autókat, napközben meg aludt, vagy két újdonsült haverjával lógott. Ezek a fiúk egyáltalán nem hasonlítottak hozzá, alig beszéltek, és noha semmi érdeklődést nem mutattak iránta, valamiért mégis kedvelte őket. Talán mert azt látta rajtuk, hogy a saját útjukat járják, és nem nyomasztják őket olyan gondok, amilyenek őt. Legalábbis olyasmi nem, ami őt egy percre sem hagyta békén. Hogy jutni valamire, válni valamivé, mert az élet mégiscsak erről szól. Nekik nem erről szólt. Ami pénzt a csontozóban megkerestek, azt el is költötték, az egyetemet meg úgy végezték, hogy például könyvet, jegyzetet soha nem látott náluk. Ennél még ő is többet tanult. Ennyit változott volna a világ egy-két év alatt?

Aztán egy nap a főnök behívatta az irodába, ott volt az idegen is. Beszéltek pár szót, majd a főnök kiment. Az idegen nézte egy darabig Kolost, mint aki arra vár, hogy ő szólaljon meg először.

– Készen állsz?

– Igen.

– Uram.

– Uram. – Bár nyelt egyet, de nem esett nehezebbre kimondani.

– Mától a titkárom leszel. Ilyesmit tanultál az egyetemen, igaz?

– Médiát és kommunikációt tanultam. Uram.

– Médiát és kommunikációt. Remek. Nekem sem kávéfőzésre kellesz.

Kolos ugyanazokat a vonásokat fedezte fel a férfiban, amelyeket a főnökében is: olyan könnyedén, mégis olyan felkészülten beszélt, mint akinek a kisujjában van mindaz, amit ezen a világon tudni érdemes. Mindig is szeret-

te volna ilyen emberekre bízni magát. És most úgy érezte, eljött a pillanat: a titkári állás bizalmi állás, és remélhetőleg jól is fizet. Hamarosan akár abba is hagyhatja az éjszakai munkát.

– Itt a névjegykártyám. Holnap reggel pontban kilenckor légy ezen a helyen. Ráírtam.

A férfi egy vasúti viadukt alatti illegális parkolóban szállt be a kocsiba, nem előre, hátra. Nyilvánvalóan nem akar beszélgetni, nyugtázta Kolos, és halkra állította a rádiót.

– Vedd le teljesen. Dolgozom.

– Igenis – mondta Kolos, és kikapcsolta.

– Menj kifelé a városból, majd mondom, merre.

Kolos besorolt a forgalomba. Annyira elmerült a gondolataiban, hogy észre sem vette és már a balatoni leágazásnál jártak.

– Jobbra – szólalt meg a férfi, miközben ki sem nézett az ablakon.

Lehajtott Füred felé. Június volt, jó idő, feltorlódott a forgalom. Előzni próbált.

– Ne egyénieskedj, tartsd be a szabályokat – szólt az utasítás hátulról.

– Igenis – mondta Kolos.

Megszaporodtak az utasítások, s Kolosnak néha az volt az érzése, hogy lemennek a térképről. Összevissza kanyarogtak a Balaton-felvidéken, legelők és ligetes erdők, lovardák és szőlőültetvények mellett vitt el az út, s ő életében most először csodálkozott rá a vidéki tájra. Eddig fogalma sem volt róla, hogy ilyesmi is létezik. Tulajdonképpen egész eddigi életében ki sem tette a lábát a városból, vagy ha kitette is, egy másik városban találta magát. Azt hitte, csak a városban van élet. Azt hitte, és úgy is hallotta, hogy falun minden unalmas, bűdös és prosztó. Most ez a táj megigézte. A kis falvak, amelyekben keresztülhajtottak, meg még inkább. Úristen! Milyen lehet itt élni? Nem neki való, az biztos, de aki ezt szereti!

Végre egy szőlőültetvény bekötőútjának a közepén azt az utasítást kapta, hogy forduljon meg, és húzódjon le a padkára.

– Gyalog megyünk tovább – mondta a férfi, s fürge mozdulatokkal kiugrott a kocsiból.

Kolos lezárta a kocsit, és utánaeredt. Fönt, a domb tetején, egy fehér falú présház magasodott. Nem tudta elképzelni, mit keresnek itt, már az egész idefelé vezető út is olyan szürreálisnak tűnt. Nem passzolt a férfi ebbe a képbe, ő meg pláne nem. Tényleg csak sofőrnek fogadta volna fel? Ennek így nem volt semmi értelme.

A nehéz tölgyajtó tárva volt, beléptek. Egy alacsony, majdhogynem törpe méretű ember jött eléjük, kicsit még meg is volt hajolva. Fehér inge fölött zekét viselt, alul bőszárú pantallót, ami többszörösen összeráncolódott a bokájánál. Fekete keretes szemüvege mögül azonban fürge, okos tekintet meredt rájuk.

– Á, maga az. Mindjárt hozom.

Eltűnt egy ajtó mögött, majd kisvártatva megjelent, kezében egy sárga borítékkal.

– Nem kell megszámlálnia. Pontosan annyi.

– Tudom. Legközelebb ez a fiatalember jön érte. Nézze meg jól.

Kolos zavartan érezte magán a férfi tekintetét, mert az volt az érzése, hogy nem a külsejét, hanem a belsejét vizslatja. Megkönnyebbült, mikor odakint voltak.

Még három helyre vitte magával a férfi, mielőtt egyedül engedte el behajtó útjaira. Kolos élvezte az Audi 6-ost, de a pillantásokat, amelyekkel átnyújtották neki a sárga borítékokat, már nem annyira. Nem tudta elképzelni, hogy kerülhetnek ilyen riadt tekintetű, ártatlannak kinéző emberek kapcsolatba az ő megbízóival. Aztán meg arra gondolt, az sem biztos, hogy becsületesen szerzett pénzt vesz el – mi van, ha az ugyanúgy került az áldozataihoz, mint most őhozzá? Ha meg mégsem, magukra vessenek. Vigyázhattak volna jobban.

A borítékok tömöttek voltak, súlyosak, néha elfogta a kísértés, hogy beléjük nézzen. Nem látta, hogy bármilyen módon is meg lettek volna jelölve vagy biztonsági kóddal ellátva. De persze nem merte, félt, háta mögött állandóan kamerát sejtett, ami minden mozdulatát veszi. Ha csak egyszer rájönnek, mit csinált, kinyírják, gondolta. Bár ilyen úriemberek között még sohasem mozgott, és lassan az az érzése támadt, hogy amit művelnek, az egyáltalán nem törvényellenes. Azok cselekednek törvényellenesen, akik fizetnek. Merthogy nem kellene fizetniük, ellen kellene állniuk, de nem teszik. Tehát biztosan takargatnivalójuk van, amit nem akarnak megosztani senkivel. Az ilyen aztán ne csodálkozzon, ha kibabrálnak vele.

Mintaszerűen végezte a dolgát, soha egy boríték el nem tűnt, soha senki nem mondta, hogy nem fizet. Csakis a férfival állt kapcsolatban, pedig a telefonálásaiból elcsípett szófoszlányokból sejtette, hogy egész hálózat áll mögötte. Hát persze, hiszen ő csak végrehajtó, miért is kellene ismernie a feljebbvalóit? Nem mintha kíváncsi lett volna rájuk, de az is világossá vált előtte, hogy így örökre az is marad. Itt nem lesz feljebb jutás, nem lesz karrier. Marad az örökös autózás és pénzbeszedés – idővel legfeljebb magasabb juttatásokban reménykedhet majd.

Csontozóbeli barátait nem látta többé. A főnökét, a bontót sem. Úgy került át új munkahelyére, mintha csak fodrászt vagy fogkrémet váltott volna – nem rázta meg túlságosan a dolog. De ezen sem csodálkozott, hisz hányszor hallotta, hogy a kreatív, innovatív elmék nem ragadnak le egy helyen. Ha többet akar, úsznia kell az árral, még annak árán is, hogy egyelőre nem éreztet maga alatt csónakot, a kezében pedig evezőt.

Aztán megtörtént az, amitől rettegett: az egyik kuncaft megtagadta a fizetést. Nemcsak megtagadta, egyenesen kidobta. Szó szerint: úgy vágta neki az ajtófélfának, hogy sajtó bal vállával alig bírt visszavezetni Budapestre.

Főnöke némán hallgatta beszámolóját, majd felhívott valakit.

– Várj itt, el ne mozdulj.

Az utolsó

Kolos két órán át várakozott, amikor egy fekete öltönyös, nyakban nyitott fehér inget viselő férfi lépett hozzá, aki még az előző két főnökénél is magabiztosabbnak tűnt. Beültette egy kocsiba, és egy üzemen kívüli téglagyár

udvarába vitte. Szótlanul botorkáltak a nagy rakás téglahalmok között, míg végül megálltak egy nyers agyagtéglából emelt piramis mellett. Itt a férfi egy pisztolyt vette elő, valamit tekert a csövére, Kolos kezébe nyomta, rámutatott egy x-szel jelölt téglára, és azt mondta: – Lőj!

Kolos még sosem lőtt pisztollyal, de úgy gondolta, csak annyit kell tennie, hogy meghúzza a ravaszt. Meghúzta, a pisztoly tompa pukkanással elsült, a golyó eltűnt valahol a repedésekben.

– Újra – mondta a férfi, és Kolos újból lőtt.

Két tárat is kilőtt, mire eltalálta a megjelölt téglát. Rájött, hogy ami leginkább számít, az a fegyver súlya. Hogy mennyire húzza le a kezét, mekkora erőt kell kifejtenie ahhoz, hogy a célra tudja tartani.

A végén jutott csak eszébe, hogy megkérdezze: – Ezt most miért csinálom?

– Majd megtudod – mondta a férfi, azzal elvette tőle a pisztolyt, és elindult visszafelé.

Nyolc-tíz alkalommal megfordultak a téglagyár udvarán, Kolos a végére egész tűrhetően lőtt. Ettől a férfitől azonban tartott egy kicsit. Nem igazította el, nem mondta meg neki, mit miért kell csinálnia, csakis utasításokat kapott tőle. Úgy gondolta, ezeket már nem fogja tudni felhasználni későbbi életében, amikor a nagy biznisz majd, reményei szerint, beüt.

Aztán egy nap megkapta a végső utasítást. Vissza kellett mennie ahhoz az emberhez, aki kidobta. Hóna alatt a stukkerekkel kissé magabiztosabbnak érezte magát, bár ilyesféle magabiztosságot sohasem akart – mintha kettébomlott volna a személyisége, egy akaratától függetlenül cselekvő külsőre és egy idolkeresőtől megbénult belsőre. Most is ez történt: amint a férfi házába lépett, s szembetalálta magát vele, a két énje közti rövid viaskodás elég időt adott ellenfelének ahhoz, hogy pisztolyt rántson, s pontosan Kolos homlokának a közepébe lőjön. És ő ekkor még félúton sem volt ahhoz, hogy előrántsa az övét.

Tanulság

Ha rabszolgának állsz, ne csodálkozz rajta, ha időnként beverik a fejed.